

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ПРИДНІПРОВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ БУДІВНИЦТВА ТА АРХІТЕКТУРИ»**
КАФЕДРА філософії
(повна назва кафедри)

Галина Петрівна Савош

Професор з навчально-виховної

Спеціаліст ССССВА

« 03 » вересня 2021 року

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Соціологія

(назва навчальної дисципліни)

спеціальність	122«Комп'ютерні науки» (шифр і назва спеціальності)
освітньо-професійна програма	«Комп'ютерні науки» (назва освітньої програми)
освітній ступінь	бакалавр (назва освітнього ступеня)
форма навчання	денна (денна, заочна, вечірня)
розробник	Савош Галина Петрівна (прізвище, ім'я, по батькові)

1. АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Соціологія - багатопланова, фундаментальна дисципліна, яка є базою для досягнення основ людського життя, виступає передумовою формування соціального мислення, початком до наукового обґрунтування та аналізу суспільства, його законів та категорій. Актуальним для сьогодення є використання всієї різноманітності соціально-психологічної думки, за допомогою якої можливе успішне досягнення природи соціальних процесів, всебічного роз'яснення напруженості та конфліктів у суспільстві, чинників, котрі так чи інакше, визначають соціальну поведінку людей. На загально соціологічному рівні досліджуються проблеми розвитку та функціонування суспільства у розрізі його підсистем та головних соціальних інститутів, суспільства в цілому та місця в ньому людини.

2. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

	Години	Кредити	Семестр	
			ІІІ	
Всього годин за навчальним планом, з них:	90	3	90	
Аудиторні заняття, у т.ч:	30	1	30	
лекції	30		30	
лабораторні роботи	-		-	
практичні заняття	-		-	
Самостійна робота, у т.ч:	60	2	60	
підготовка до аудиторних занять	10		10	
підготовка до контрольних заходів	10		10	
опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях	20		20	
написання та захист реферату	20		20	
підготовка до екзамену	-		-	
Форма підсумкового контролю			залік	

Галина Петрівна Савош

3. СТИСЛИЙ ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета дисципліни:

- розкрити специфіку соціологічного знання, його зв'язок з іншими суспільними дисциплінами;
- розкрити закономірності соціології, її понятійний апарат;
- роль соціології як науки про суспільство, як теоретичне відображення соціальних відносин, суспільної діяльності;
- отримання цілісного уявлення про соціальну, політичну, економічну та духовну сферу суспільного життя.

Завдання дисципліни

- сприяти підготовці широко освічених, творчих та критично мислячих спеціалістів, здатних до аналізу та прогнозування складних соціальних проблем і оволодіння методикою проведення соціологічних досліджень
- інтегрувати гуманітарні знання в єдину систему. Формувати у майбутніх спеціалістів, розуміння сутності соціального життя та соціальної структури суспільства, а також навичок аналізу соціальних явищ і процесів, соціальної діяльності та поведінки.
- Допомогти студентам оволодіти знаннями у всій багатоманітності наукових соціологічних напрямків, шкіл та концепцій; проаналізувати тенденції розвитку сучасного суспільства, його проблеми та протиріччя.

Пререквізити дисципліни: «Історія і культура України».

Постреквізити дисципліни: «Психологія», «Етика та естетика»

Компетентності:

- ЗК1.** Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК2.** Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК4.** Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
- ЗК6.** Здатність вчитися й оволодівати сучасними знаннями.
- ЗК7.** Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК8.** Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
- ЗК9.** Здатність працювати в команді.
- ЗК10.** Здатність бути критичним і самокритичним.
- ЗК11.** Здатність приймати обґрунтовані рішення.
- ЗК12.** Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.
- ЗК13.** Здатність діяти на основі етичних міркувань.
- ЗК14.** Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
- ЗК15.** Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Заплановані результати навчання. У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- ПР19.** Знати історію та зміст найважливіших моральних та естетичних положень.
- ПР23.** Застосовувати базові професійні і наукові знання в галузі соціально-гуманітарних та економічних наук у пізнавальній та професійній діяльності.

вміти:

- ПР18.** Професійно спілкуватись державною та іноземними мовами, розробляти державною та іноземними мовами документацію на системи, продукти і сервіси інформаційних

технологій, читати, розуміти та застосовувати технічну документацію українською та іноземними мовами в професійній діяльності.

ПР20. Будувати зв'язки та відносини з людьми, враховувати точку зору колег, розуміти інших людей, виражати довіру команді, визнавати свої помилки, уникати та запобігати конфліктам, стримувати особисті амбіції. Здійснювати підбір і підготовку інформації та задач проектній команді, ставити цілі і формулювати завдання для реалізації проектів і програм. Реалізовувати систему моральних стосунків у професійній діяльності.

ПР21. Вміння враховувати соціальні, екологічні, етичні, економічні аспекти, вимоги охорони праці, виробничої санітарії і пожежної безпеки під час формування технічних рішень.

Методи навчання: словесні (пояснення, бесіда, діалог) і наочні (ілюстрація, демонстрація), метод проблемного викладу.

Форми навчання: групові, колективні.

4. СТРУКТУРА (ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН) ДИСЦИПЛІНИ

Назва змістових модулів і тем	Кількість годин, у тому числі				
	усього	л	п	лаб	с/р
Змістовий модуль 1 Предмет соціології, її сутність.					
1. Предмет соціології, її сутність, функції структура. Місце соціології в системі суспільних наук.	6	2			4
2. Становлення та основні етапи розвитку соціології.	6	2			4
3. Суспільство як соціальна система.	6	2			4
4. Соціальна структура суспільства	6	2			4
5. Методика і техніка соціологічних досліджень	8	4			4
6. Особистість в системі соціальних зв'язків	8	4			4
7. Соціальні конфлікти: генезис та механізм їх регулювання	8	4			4
8. Соціологія зайнятості.	6	2			4
9. Економічна соціологія: проблеми становлення розвитку	8	4			4
10. Соціологія підприємництва.	8	4			4
Написання та захист реферату	20				20
Разом за змістовим модулем 1.	90	30			60
Усього годин	90	30			60

5. ЛЕКЦІЙНИЙ КУРС

№ заняття	Тема заняття	Кількість годин
1	<i>Предмет соціології, її сутність, функції, структура. Місце соціології в системі суспільних наук.</i> Сутність і зміст об'єкта та предмета соціології. Соціальні закони та категорії. Специфіка соціологічного аналізу соціальних явищ. Структура соціології: теоретична, спеціальна і галузеві соціологічні теорії, емпіричні соціологічні дослідження. Макросоціологія і мікросоціологія. Взаємозв'язок соціології з іншими галузями наукового знання.	2
2	<i>Становлення та основні етапи розвитку соціології.</i> Розвиток протосоціологічного знання. Філософські погляди на розвиток суспільства: Античний період, Середньовіччя, Епоха Відродження, Просвітництво. Класичний період у розвитку соціології. Позитивізм О. Конта. Сучасний стан соціології: основні проблеми та перспективи розвитку науки в	2

	сучасному суспільстві.	
3	<u>Суспільство як соціальна система.</u> Поняття «суспільство» та його типи. Характеристика суспільства як соціальної системи. Еволюція уявлення про суспільство та теорії його походження. Сутність структури соціальної системи. Зміст основних елементів соціальної системи. Сучасне суспільство: постіндустріальне, інформаційне, дуалістичне. Сутність процесу модернізації	2
4	<u>Соціальна структура суспільства.</u> Сутність поняття «соціальна структура суспільства». Соціальні статуси та соціальні ролі як зв'язуючі компоненти соціальної структури суспільства. Соціальна стратифікація і соціальна мобільність: сутність, види.	2
5-6	<u>Методика і техніка соціологічних досліджень.</u> Методологія соціологічних досліджень. Сутність соціологічних досліджень його функції та основні методи. Якісні і кількісні методи соціологічних досліджень. Програма соціологічного дослідження. Робочий план соціологічного дослідження. Аналіз документів: поняття, види, особливості застосування. Опитування як метод збору соціологічної інформації. Види опитувань. Соціологічне спостереження як метод збору первинної соціальної інформації. Обробка та аналіз результатів соціологічного дослідження.	4
7-8	<u>Особистість в системі соціальних зв'язків.</u> Особистість як об'єкт соціологічного аналізу. Сутність понять «людина», «індивід», «особистість». Соціологічна структура особистості. Сутність процесу соціалізації. Фазисоціалізації: соціальна адаптація, інтеріоризація, екстеріоризація. Зміст основних етапів та стадій соціалізації.	4
9-10	<u>Соціальні конфлікти: генезис та механізм їх регулювання.</u> Основні поняття соціології конфлікту. Функції та різновиди конфлікту. Причини та суб'єкти соціальних конфліктів, стани та форми їх протікання. Шляхи попередження та регулювання соціальних конфліктів.	4
11	<u>Соціологія зайнятості.</u> Основні соціокультурні моделі зайнятості і ринку праці в сучасному світі, їх соціологічні характеристики. Соціально-демографічні особливості, фактори і суперечності зайнятості. Безробіття як соціально-економічне явище: його причини, форми та соціально-економічні наслідки. Методи соціологічного дослідження поведінки суб'єктів на ринку праці.	2
12-13	<u>Економічна соціологія: проблеми становлення і розвитку.</u> Зростання наукового і практичного інтересу до економічної соціології. Дискусії про предмет та методи економічної соціології. Особливості економічного і соціологічного підходу до аналізу економічних явищ (процесів). Евристичні можливості моделі «економічної людини» і моделі «соціологічної людини». Основні етапи становлення і розвитку економічної соціології. Методика і техніка соціологічних досліджень в сфері економіки.	4
14-15	<u>Соціологія підприємництва.</u> Динаміка підприємницької активності в сучасній Україні. Фактори, які сприяють та заважають розвитку підприємництва в Україні. Механізми залучення соціальних груп до активного та пасивного зайняття бізнесом. Ціннісні орієнтації українських підприємців. Соціальна самоідентифікація підприємців. Неформальна економіка і позаконтрактні відносини в бізнесі. Економіко-соціологічний аналіз етнічного підприємництва. Імідж підприємця в громадській свідомості. Бізнес-діяльність як фактор трансформації соціальної структури українського суспільства.	4

6. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Згідно з навчальним планом практичні заняття не передбачені.

7. ТЕМИ ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ

Згідно з навчальним планом лабораторні заняття не передбачені.

8. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ п/п	Вид роботи / Назва теми	Тривалість годин
1	Підготовка до аудиторних занять	10
2	Підготовка до контрольного заходу	10
3	Виконання та захист реферату	20
Опрацювання розділів, які не викладаються на лекціях:		
4	2. <u>Становлення та основні етапи розвитку соціології.</u> Вплив на розвиток соціології Г. Спенсера, М. Вебера, Е. Дюркгейма та ін. Сучасні західні соціологічні теорії: психоаналітичний підхід, символічний інтеракціонізм тощо.	4
	3. <u>Суспільство як соціальна система.</u> Глобальні процеси сучасності. Соціальні проблеми, пов'язані з маргінальністю.	4
	4. <u>Соціальна структура суспільства.</u> Основні напрямки демографічної політики в Україні.	4
	11. <u>Соціологія зайнятості.</u> Поведінка на ринку праці різних соціальних груп. Гендерні асиметрії на ринку праці.	4
	14-15. <u>Соціологія підприємництва.</u> Історична доля підприємницької культури в Україні. Соціалізація підприємництва в епоху глобальних змін	4

9. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Методи контролю, які застосовуються при перевірці знань: усний, письмовий

10. ПОРЯДОК ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Змістовий модуль 1 Предмет соціології, її сутність.

1	Систематичне відвідування лекцій (1 бал за заняття)	15
2	Конспект лекцій та самостійної роботи (конспект першоджерел)	15
3	Опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях	26
4	Підготовка, виконання та захист реферату	24
5	Виконання поточної контрольної роботи	20
		100

Бали за конспект:

15 – конспект з «Соціології» охайний, містить весь лекційний матеріал та самостійно виконану роботу; яка відображає володіння категоріальним апаратом.

14-10 – конспект з «Соціології» охайний та містить весь лекційний матеріал, але не розкриті деякі питання з самостійної роботи

9-6 – конспект не повний, в ньому відсутні декілька лекцій та наявні помилки володіння основними питаннями предмета, відсутні питання з самостійної роботи.

4-1 – конспект не охайний, не повний, відсутня більша кількість лекцій та питань з самостійної роботи.

Розділи програми, які не викладаються на лекціях, опрацьовуються самостійно та захищаються студентами в усній формі. Відповіді оцінюються у 26 балів:

26 - глибоке розуміння предмету і структури етики та естетики, можливості застосування в майбутній професійній діяльності; вільне володіння категоріальним апаратом;

25-21 - вільна орієнтація як в окремих питаннях, так і в темі в цілому;

20-16 - вільна орієнтація в окремих питаннях з етики та естетики та поверхнєве володіння категоріальним апаратом;

15-7 поверхнєві знання, суттєві помилки; низький рівень розуміння основних питань; - часткове володіння категоріальним апаратом; нездатність розкрити всі питання;

6-1 - грубі помилки у відповідях. неповне розкриття питання;

Підготовка, виконання та захист реферату оцінюється у 24 балів:

24 - чітко сформульована мета реферату, розділи плану логічно пов'язані між собою, тема розкрита у повному обсязі. Студент показує самостійність у формулюванні висновків, узагальнень. Правильно оформлені посилання та список використаних джерел.

23-10 - студент орієнтується у темі, але в окремих питаннях допускає дрібні неточності, реферат містить помилки у оформленні.

9-1 - у оформленні реферату допущені грубі помилки; студент частково володіє темою.

Виконання контрольної роботи поточного контролю оцінюється в 20 балів. Бали, отримані студентом за контрольну роботу, складаються як сума від числа балів, набраних за відповідь на кожне із питань. Робота містить 2 питання, кожне з яких оцінюється від 10 до 1 балів:

10 - студент дав повну вичерпну відповідь на запропоновані питання, аргументував і розкрив теоретичні положення дисципліни, виявив логічне мислення і знання програмного матеріалу, посилається на приклади сучасних наук, соціальних подій та процесів;

9-5 - студент в основному правильно відповідає на запропоновані питання, орієнтується в програмному матеріалі, але допускає дрібні неточності в окремих питаннях, обізнаний в курсі «Соціології»;

4-3 - студент дає правильні відповіді на деякі запитання, але має значні прогалини в знаннях, погано ознайомлений із теоретичними питаннями та з процесами, що їх репрезентують;

2-1 - студент не зміг дати правильні відповіді на питання, не цікавиться сучасним науковим та суспільним життям.

Підсумкова оцінка з дисципліни «Соціологія» визначається як сума показників змістового модуля 1.

11. ПОЛІТИКА КУРСУ

Порядок відпрацювання пропущених занять передбачає усне відпрацювання теми заняття з наданням конспекту лекції. Пропущені заняття обов'язково мають бути відпрацьовані на консультації викладача в час не пізніше до дати контрольного заходу. Студенти, які не відпрацьовали пропущені заняття, до контрольної роботи не допускаються.

Студенти несуть відповідальність за порушення принципів академічної доброчесності. При виявленні плагіату в рефераті робота вважається повністю не зарахованою. У разі виявлення списування (виконання аудиторної письмової роботи із залученням зовнішніх джерел інформації, заборонених до використання: шпаргалки, мікро навушники, телефони, планшети тощо) і фальсифікації (представлення контрольної роботи, яка виконана іншими особами, як власної) під час контрольного заходу студент відсторонюється від участі в ньому або отримує незадовільну оцінку.

Відповідальність здобувачів освіти за порушення принципів академічної доброчесності передбачає:

- повторне проходження оцінювання (контрольної роботи, заліку, тощо);
- повторне проходження навчального курсу;
- відрахування із навчального закладу.

Поведінка в аудиторії.

Вивчення дисципліни вимагає від студентів обов'язкового відвідування лекційних занять. Студенти мають дотримуватися правил поведінки на заняттях згідно статуту академії

(неприпустимість пропусків, запізень, обов'язкове відключення телефонів та ін.).

У випадку надзвичайних ситуацій (епідемії, пандемії, стихійного лиха, введення надзвичайного стану і т. п.) студенти повинні беззаперечно виконувати правила поведінки, які приведені в інструкціях для ситуацій, що наступили.

12. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Гидденс Э. Социология / Пер. с англ.; науч. ред. В. А. Ядов; общ.ред. Л. С. Гурьевой, Л. Н. Посилевича. — М.: Эдиториал УРСС, 1999. — 703 с.
2. Попова І. М. Соціологія. Пропедевтичний курс. Підруч. для студ. вузів / І. М. Попова: Міжнар. фонд «Відродження». 2е вид. - К.: Тандем, 1998.-271 с.
3. Практикум з соціології: Навчальний посібник / [В. М. Піча, А. Г. Хоронжий, І. М. Магазинщикова та ін.]; за ред. В. М. Пічі. – Львів: «НовийСвіт – 2000», «Магнолія плюс», 2004. – 368 с.
4. Руденко Р. И. Практикум по социологии / Р. И. Руденко. – М.: Юнити. 1999. – 448с.
5. Соціологія: Навчальний посібник / За заг. ред. проф. В. ПАндрущенко, М. І. Горлача. - К., 1998.
6. Соціологія: Підручник / За редакцією В. М. Пічі. – Львів: «НовийСвіт- 2000», 2004. – 277 с.
7. Гелей С.Д., Рутар С.М. Політологія: Навч. посібник. - К.: ЦУЛ, 2012. - 348 с.
8. Спеціальні та галузеві соціології: Пилипенко В.Є., Попова І.М., Танчер В.В. та ін.. Навч. Посіб. -2-е вид. – К.: ПЦ 'Фоліант', 2007. – 451 с.
9. Черниш Н. Соціологія. Курс лекцій. – Львів.: Кальварія. – 2003. – 544с.

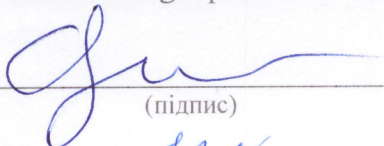
Допоміжна

1. История Аитов Н. А. Понятие «социальная структура» в современной социологии // Социологические исследования. – 1996. - №8. – С. 36-38.
2. Богомаз К. Ю. Соціологія молоді: Навчальний посібник / К. Ю. Богомаз, І. І. Мачуліна, Л. М. Сорокіна. – Дніпродзержинськ: Вид-во ДДТУ, 2011. – 355 с.
3. Вебер М. Основные понятия стратификации // Социологические исследования. – 1994. - №5. – С. 147-156.
4. Українська політологія. Навч. посібник / С.Д. Гелей, Р.І. Пастушенко, С.М. Рутар. - Львів: Комерційна академія, 1995. - Ч. I. - 180 с.; Ч. II. - 182 с.
5. Давыдюк Г. П. Социологические законы // Социол. исслед. – 2001. - №6. – С. 96-74.

13. INTERNET-РЕСУРСИ

1. Офіційний сайт Соціологічної асоціації України. <http://www.sau.kiev.ua/>.
2. Офіційний сайт Інституту соціології Національної Академії Наук України <http://www.i-soc.com.ua/institute/>.
3. Бергер П. Приглашение в социологию: гуманистическая перспектива/ Пер. с англ. О.А. Оберемко под ред. Г.С. Батыгина. М.: Аспект-Пресс, 1996. <http://www.soc.univ.kiev.ua/LIB/PUB/B/BERGER/berger.pdf>.

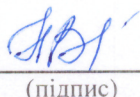
Розробник

(Галина САВОШ)

(підпис)

Гарант освітньої програми

(Наталія ВЕЛЬМАГІНА)

(підпис)

Силабус затверджено на засіданні кафедри філософії

Протокол від «3» вересня 2021 року № 2